

Temat: Ludność Polski

Podstawa programowa:

I. Mapa – umiejętności czytania, interpretacji i posługiwania się mapą.

Uczeń:

- 2) odczytuje z map informacje przedstawione za pomocą różnych metod kartograficznych;
- 8) analizuje i interpretuje treści map tematycznych;

V. Ludność Polski.

Uczeń:

- 1) wyjaśnia i poprawnie stosuje podstawowe pojęcia z zakresu demografii: przyrost naturalny, urodzenia i zgony, średnia długość życia;
- 2) odczytuje z różnych źródeł informacji (m.in. rocznika statystycznego oraz piramidy płci i wieku) dane dotyczące: liczby ludności Polski, urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego, struktury płci, średniej długości życia w Polsce;

Kompetencje kluczowe:

- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne

Czas trwania: 1 godzina lekcyjna.

Skrócony opis lekcji

Uczniowie poznają najważniejsze dane dotyczące ludności Polski. W lekcji są wykorzystywane fragmenty jednostki e-learningowej.

Lekcja łączy elementy e-learningu z tradycyjnymi metodami nauczania.

Cele lekcji:

- wyjaśnienie, dlaczego ludność w Polsce jest nierównomiernie rozmieszczona,
- poznanie najważniejszych wskaźników demograficznych dotyczących Polski,
- uświadomienie, jak duży wpływ na liczbę ludności Polski oraz kształt piramidy wieku społeczeństwa polskiego miała II wojna światowa,
- wyjaśnienie przyczyn występującego obecnie niskiego przyrostu naturalnego,
- podanie skutków niskiego przyrostu naturalnego ludności Polski,

Słowa kluczowe:

- ludność Polski,
- przyrost naturalny,
- saldo migracji,
- przyrost rzeczywisty,
- gęstość zaludnienia,
- kompetencje naukowo-techniczne.

Formy, metody i techniki:

- praca zbiorowa,
- e-learning,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Wydawnictwa Szkolne
i Pedagogiczne sp. z o.o.
Pomagamy uczyć

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- praca indywidualna.

Oczekiwane rezultaty

Po zajęciach uczeń:

- wskaże na mapie gęstości zaludnienia Polski obszary o dużej i małej gęstości zaludnienia,
- poda przyczyny i skutki niskiego przyrostu naturalnego,
- wyjaśni, dlaczego Polska jest krajem emigracyjnym,
- obliczy podstawowe wskaźniki demograficzne,
- odczytuje dane demograficzne zawarte w postaci tabeli i wykresów (wykres liniowy złożony, piramida wieku).

Do prowadzenia zajęć niezbędne będą:

- komputer, ekran (lub tablica interaktywna), rzutnik multimedialny,
- jednostka e-learningowa „Ludność Polski”,
- mapa gęstości zaludnienia Polski (w atlasie lub umieszczona w ekranie 15 część Utrwalanie).

W celu przygotowania się do poprowadzenia zajęć należy:

- zapoznać się z instrukcją do jednostki oraz jednostką e-learningową Ludność Polski,
- przygotować środki dydaktyczne wykorzystywane w czasie lekcji.

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozpocznij lekcję od podania tematu i przedstawienia celów lekcji.
2. Sprawdź, czy uczniowie znają liczbę mieszkańców Polski oraz jej powierzchnię.
4. Zapytaj, czy uczniowie pamiętają, jak oblicza się gęstość zaludnienia.
5. Poproś jednego z uczniów, aby obliczył na tablicy gęstość zaludnienia Polski.
5. Zaprezentuj uczniom mapę gęstości zaludnienia Polski (np. w atlasie lub zamieszczoną w części Utrwalanie ekran 15).
6. Poproś uczniów o wyjaśnienie, w jaki sposób rozmieszczona jest ludność w Polsce.
7. Wyjaśnij uczniom, dlaczego ludność w Polsce jest nierównomiernie rozmieszczona.
8. Wspólnie z uczniami, korzystając z rzutnika multimedialnego, obejrzyj część Wiedza jednostki e-learningowej „Ludność Polski”, ekrany: 4,5,6 oraz 8
9. Sprawdź, czy uczniowie zapamiętali, jak oblicza się przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego, saldo migracji i przyrost rzeczywisty. Zwróć uwagę na ujemne saldo migracji oraz bardzo niski przyrost naturalny w 2010 r.
9. Zleć uczniom wykonanie ćwiczenia nr 2 (załączonego w materiałach do jednostki – załącznik 1), w którym obliczają te same wskaźniki, ale dla roku 2005.
10. Poproś wybranego ucznia o odczytanie wyników.
11. Wspólnie z uczniami porównaj otrzymane wyniki i zwróć uwagę uczniom na pozytywne zmiany demograficzne zachodzące obecnie w Polsce.
12. Wspólnie z uczniami, korzystając z rzutnika multimedialnego, obejrzyj część Wiedza jednostki e-learningowej „Ludność Polski”, ekrany: 7, 9 i 10. Omów zmiany przyrostu naturalnego, które zaszły w okresie 1946–2010. Poproś uczniów o wskazanie na wykresie okresów wyżów i niżów demograficznych. Sprawdź, czy rozumieją terminy eksplozja demograficzna i regres demograficzny.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Wydawnictwa Szkolne
i Pedagogiczne sp. z o.o.
Pomagamy uczyć

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

13. Wspólnie z uczniami, korzystając z rzutnika multimedialnego, obejrzyj animację dotyczącą piramidy wieku ludności Polski, przedstawioną w części Wiedza jednostki e-learningowej „Ludność Polski”, ekrany: 11–14.
14. Na podstawie piramidy wieku umieszczonej na ekranie 13 sprawdź, czy uczniowie zapamiętali informacje, które zostały omówione w ekranach 11–13.
15. Wykonaj z uczniami ćwiczenie dotyczące wyżów i niżów demograficznych zawarte w części Wiedza jednostki e-learningowej „Ludność Polski”, ekran 17.
16. Poproś uczniów o wyjaśnienie, dlaczego społeczeństwo Polski się starzeje oraz o podanie przyczyn i skutków niskiego przyrostu naturalnego ludności Polski. Jeżeli uczniowie nie radzą sobie z tym zagadnieniem, można wykorzystać w tym celu ekrany 15 i 16 części Wiedza.
17. Wspólnie z uczniami, korzystając z rzutnika multimedialnego, obejrzyj część Wiedza jednostki e-learningowej „Ludność Polski”, ekrany: 18–21. Sprawdź, czy uczniowie zapamiętali, dlaczego Polska jest krajem emigracyjnym, w których krajach znajdują się największe skupiska Polonii.
18. Podsumuj lekcję, poproś uczniów, aby podali główne przyczyny mające wpływ na obecną liczbę ludności oraz jej rozmieszczenie.
19. Podziękuj uczniom za ich zaangażowanie podczas lekcji.
20. Poproś uczniów, aby jako zadanie domowe jeszcze raz zapoznali się z prezentowanymi na lekcji ekranami części Wiedza oraz wykonali ćwiczenia z części Utrwalenie.

Materiały pomocnicze:

- a) mapa gęstości zaludnienia Polski,
- b) ćwiczenie nr 2 – załącznik 1.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Wydawnictwa Szkolne
i Pedagogiczne sp. z o.o.
Pomagamy uczyć

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Załącznik 1

Na podstawie danych statystycznych umieszczonych w tabeli opublikowanej w roczniku statystycznym oblicz dla roku 2005 następujące wskaźniki demograficzne:

- przyrost naturalny,
- współczynnik przyrostu naturalnego,
- saldo migracji,
- przyrost rzeczywisty.

TABL. 2 (62). **BILANS LUDNOŚCI**
 POPULATION BALANCE

Wyszczególnienie	1946— —2010	2000	2005	2009	2010	Specification
	w tys. in thous.					
urodzenia żywe	37756	378	364	417	413	live births
zgony	20625	368	368	385	378	deaths
imigracja	2020	7	9	18	15	immigration
emigracja	4121	27	22	19	17	emigration
Stan ludności^a w dniu 31 XII	38200	38254	38157	38167	38200	Population^a as of 31 XII

Źródło: Mały Rocznik Statystyczny 2011, GUS

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Wydawnictwa Szkolne
 i Pedagogiczne sp. z o.o.
 Pomagamy uczyć

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

